

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Obiecționări greșite în chestia de naționalitate.

(Fine.)

4. „Alții argumentează iarăși astfel, că unitatea statului, ce e drept, nu poate fi asigurată prin meșteșugiri forțate și prin dispoziții și măsuri politice, acolo, unde lipsesc condițiile primordiale naturale, economice și culturale. Dar prepotența economică și culturală a maghiarimei, zic ei, e atât de mare, încât ea va putea isprăvi munca aceasta, care în Austria tocmai de aceea nu a putut fi isprăvită, unitatea limbii acolo tocmai de aceea nu a putut fi realizată, pentru că au lipsit condițiile primordiale amintite.

Fără a nega peste tot, că hegemonia maghiară e pusă pe baze cu mult mai sigure în Ungaria, decât hegemonia germană în Austria, părărea mea este, că argumentarea aceasta dă cu totul uitării o învățătură foarte însemnată istorică. Anume, aceea, că Austria a fost stat german numai până ce naționalitățile nu s'au deșteptat la conștiința de sine, nu au întemeiat industrie și comerț și prin aceasta o puternică clasă mijlocie naționalistă. Dar îndată ce pe urma capitalismului și a democrației s'a pus în curgere curentul acesta, nu numai ficțiunea statului german a fost sdorbită, ci elementul german și-a pierdut chiar și rolul de conducere, fiindcă între împrejurările faptice i-a lipsit preponderanța numerică economică și culturală. Ungaria a existat însă totdeauna în întreaga ei viață și organizație, ca stat unitar, național, cu toate că jumătate din populațiunea ei e formată din naționalități străine. Cum a fost aceasta cu putință? Astfel, că naționalitățile secole de rând au fost simple mulțimi jobăgești, analfabete și lipsite de drepturi, iar clasa mijlocie ne-

mească a naționalităților s'a contopit cu totul în elementul maghiar, în momentul în care vântul desrobirii jobagilor și al egalității de drept a periclitat privilegiile „singurei nobilimi”. Situația era deci aceea cu ocaziunea inaugurării erei constituționale, că naționalitățile au stat economicește și în cele culturale cu mult îndărătul poporului maghiar, și în lipsa de industrie, comerț și alte ocupații libere, nu aveau clasă mijlocie, care putea fi luată în seamă în mod serios, și care s-ar fi putut pune în fruntea mișcărilor și năzuințelor naționaliste. Inteligența naționalistă, neînsemnată ca număr, a fost apoi terorizată ori cumpărată, iar poporul analfabet și alcoolic, care tânjea pe vechiul seu pământ, era neputincios pentru câștigarea de drepturi politice și de limbă.

În curs de jumătate de secol însă s'au ivit schimbări colosale în forțele economice și de putere. Unii sunt de credință, că schimbările acestea au întărit numai prepotența maghiarimei, astfel, că acum politica liberală a lui Deák și Eötvös se află în contrast cu raporturile faptice. Nu poate fi negat faptul, că maghiarimea într-adevăr s'a întărit și s'a înmulțit în mod neobișnuit în acest jumătate de secol. Ba și asimilația de limbă se poate lauda cu mari succese, pe acolo, pe unde marea maghiară a încunjurat insule mici naționaliste, ori pe unde cultura mai înaltă orășenească a atras spre sine pariile miserie și despoiate, de drept ale satelor. Dar totuși direcția șovinistă valorează în mod cu totul greșit procesul acesta. Scapă anume din vedere, că capitalismul și cultura a întărit, nu numai maghiarimea, ci și naționalitățile, în mod extraordinar, fiindcă slavă Domnului, legile dezvoltării nu sunt croite astfel, ca diferitele popoare ale țării să se poată feri numai în detrimentul celorlalte.

Tocmai din contră: aceeași circulație de sânge din organismul național dă sînge de viață centrului maghiar, ca și periferiilor naționaliste. Și faptul acesta e totodată cea mai adâncă cauză a conservării statului nostru. Deci aceleași motive, cari au întărit tot mai mult maghiarimea, au întărit și naționalitățile, li-au deșteptat conștiința și au dat viață organizației pe care o au. S'a format o nouă clasă țărănească, muncitoare, deșteaptă și capabilă de cultură. Din fiii de țaran s'au făcut industriași și comercianți. S'a format o clasă de mici cetățeni și alta de inteligenți naționaliști. Iar sutele de mii de țărani, cari cetesc gazete, știu să gândească și își tem drepturile, cum și zecile de mii din clasa industrială și inteligentă, nu mai pot fi cumpărate, ori terorizate. Viața politică și autonomă devine tot mai vie. Presa naționalistă încă a făcut progrese uriașe cu privire la pricepere și la modul de a propaga ideile. Năzuințele după minimul de existență națională sunt tot mai statornice și mai vehemente. Abuzurile pe cari le face școala, administrația și domnia de clasă, prin apăsarea populației naționaliste, fiindcă e de limbă străină, fac, ea ținuturile naționaliste să se afle în continuă stare de fierbere primejdioasă. Ficțiunea unității limbii tot mai cu greu se poate susține în țara, în care după datele oficiale statistice la anul 1900 se aflau încă mai bine decât șase milioane și jumătate de cetățeni, cari nu știau ungurește. (Și din cei ce știau, câți oare vor fi rupt numai limba, fără să se poată folosi de ea în viață?)

5. Aceeași argumentare se continuă apoi astfel, că însăși concepția lui Deák-Eötvös e contrară politicii propuse de mine, fiindcă legea de naționalități spune, că diferitele limbi usuate în țară numai într-atâta pot fi întrebuințate, întrucât

ele nu periclitează unitatea statului, posibilitatea practică a administrării, și punctuosa exerciare a justiției! Dar legea lui Deák și Eötvös a văzut și înțeles destul de bine, că toate aceste principii mari și însemnate nu sunt periclitare prin școala, în care se învață în limba poporului și nici prin dreapta cerință, ca autoritățile și judecătorii, cari stau în atingere cu poporul, să vorbească cu poporul în limba acestuia!

6. Mai este apoi un contraargument, adresat radicalismului maghiar. El sună cam astfel: Ungaria aceasta săracă nu-și poate permite luxul de a cheltui pentru cultura naționalistă atunci, când trebuințele culturale ale poporului maghiar încă pot fi satisfăcute în mod foarte mașter. Acele slăbuțe milioane, pe cari le folosim pentru școala populară, să le întrebuințăm deci în întregime pentru ținuturile maghiare.

Abstragând dela orice supra-mație maghiară, — cel puțin pentru scopul acesta e bună politica de astăzi, contrară naționalităților. Abstragând și dela aceea, că aceasta teorie a împărțirii de pradă în cercuri cât se poate de restrânse e cu totul incompatabilă cu trebuințele de viață și existență ale statului modern de drept, teoria e chiar și din punctul ei de vedere foarte miopă și imposibilă. Anume, de aceea avem pentru scopuri culturale bani puțini, pentru că domnia de clasă a marilor proprietari și a usurarilor face cu neputință dezvoltarea liberă a forțelor productive. Dacă s'ar face cu succes democratizarea țării, am putea întrebuința spre scopuri culturale un budget cu mult mai ridicat, de es. prin introducerea progresivității la darea pământului și prin secularizare, și am putea satisface din budget nu numai trebuințele maghiare, ci și cele îndreptățite ale populației naționaliste. Iar eliminarea organizației feudale de acuma

FOIȘOARĂ.

Despre fericire.

Părerile altora.

De când e lumea, se vorbește de fericire; unii o doresc, alții o invidiază; și cu toate acestea, oamenii cei mai fericiți sunt aceia, cari nu se gândesc la dănsa, cari n'ar ști să-ți spun ce este acea „fericire”, și cari se bucură de dănsa fără a o cunoaște.

Nimeni nu e atât de fericit sau de nenorocit, pe cât își închipuiește.

Câți fericiți s'ar putea face cu toată fericirea ce se perde și se risipește în lume de către oamenii, cari se bucură de dănsa fără a o simți și fără a o înțelege.

De multeori zici: „Oh! ce dragăală e oșuța asta de țară, acoperită cu trestie și înoujurată de trandafiri și de iasomie!” Oprește-te însă și uită-te bine. Dacă ai locui într'însa, n'ai mai vedea-o astfel.

Acela care caută pe lumea asta o fericire deplină, nu va găsi decât un pat acoperit cu spini.

Epicur, care știa însemnătatea fericirii, și care zicea că și virtutea este o voluptate, sfătuia totdeauna pe discipolii săi să caute întinerecul și să fugă de mulțime. Demostene dimpotrivă mărturisise, că era fericit numai atunci, când trecând prin piață auzea câte o preocupată spunând alteia: „Uite, asta e Demostene!”

Dioscleian, după ce abdicase dela imperiu, un oare cine îl sfătuia să se reurce la tron. El îi răspunde: „Se vede cât de colo, că nu cunoști frumoasele lăptuici ce am început să cultiv în grădina mea!”

Ignoranța și indiferența, zice Montaigne, sunt pernele cele mai moi pentru un cap bine făcut.

Ți se impune cu drept cuvânt să respecți nenorocirea. Dar fericirea, care este mult mai rară, n'ar trebui oare și ea respectată? Când văd o pasăre, care a găsit câteva grăunțe și le oingulește, mă dau într-o parte ca să nu se sparie.

Solon zicea: „Am îmbătrânit, făcând curte Muselor, lui Bachus și Vinerii, care sunt singurele izvoare de fericire pentru muritori!”

Este o fericire, care constă într-una a avea supărări prea mari, pentru că pe cele mici nu le simți.

Socrate se adresa la judecata lui Dzeu și îl ruga să-i aleagă el fericirea ce i-ar putea face bine, căci dănsul se ordea incapabil de a ști ce-i trebuie.

Natura se oprește la ceea ce e trebuincios; judecata dorește ceea ce este onest și folositor; vanitatea și pasiunea caută voluptatea și escesul.

În timpul iernii unul se mulțamește să nu-i fie frig, altul să-i fie cald, cei mai mulți vor să-și frigă picioarele la dogoarea jeraticului.

Filosofii, zice Cicerone, cu toate că neocotesc gloria, umblă și ei după dănsa.

De ce, când tipăresc câte o carte își pun numele în fruntea ei? Na e și aceasta o vanitate ca toate celelalte?

Fericirea și nenorocirea oamenilor depinde nu atât de avuția lor, cât de temperamentul lor.

D'Acrion crede, că zii și oamenii îl persecută. Adeseori își țeselește scrisorile: „cel mai nenorocit dintre oameni”. Cu toate acestea e sănătos, are nevastă și copii, și fără să stea mai bine ca alții, nu stă nici mai rău. Dar cele mai mici contrarietăți, lui i se par nenorociri; se indignează și disperă la tot ce i se pare nedrept și împotriva dorințelor lui.

După o secetă de mai multe săptămâni cerul se milostivește să dea o ploieală. Dar fiindcă D'Acrion avea poftă să se plimbe în ziua aceea, strigă: — „Și asta e tot pentru mine!”

Brenlos, din potrivă crede, că atât el, cât și toate lucrurile lui, sunt tot ce există mai bun pe lume. Casa lui e cea mai bine situată, cea mai frumoasă și cea mai încăpătoare din toate; grădina lui produce florile cele mai parfumate, fructele cele mai gustoase; nevasta lui e cea mai frumoasă din toate nevestele, copiii lui sunt cei mai dragălași, cămile lui e cel mai credincios, calul ce a cumpărat ieri este de cea mai bună rasă; dacă el bate un cui în perete, este cel mai bun cui bătut în cel mai bun perete; în toate dimineașile se deșteaptă fericit și îi pare bine, că se regăsește tot pe el, înconjurat tot de lucrurile lui.

Cea mai mare parte a nenorocirilor și a supărilor noastre, zice Pascal, ne vin pentru că nu ne place să stăm acasă.

Fericirile ce ne vin, sunt ca niște datorii pe cari ni le plătește providența, iar nenorocirile ca niște nedreptăți: ne bucurăm de cele dintâi fără recunoștință, ne înfristăm de cele din urmă fără să ne căim.

Părinții noștri prânzeau împreună pentru că să petreacă, să cânte, să râză și să bea. Astăzi un prânz este o chestie de politică sau de afaceri: se prânzește contra sau pentru guvern; s'a inventat punctul de onoare și punctul de indignație: „Natis in usum, lactitae scypis pugnam thraconum est”. A se bate la masă și a-și arunca paharele în cap pentru a se înveseli, e o petrecere de salbatici.

Oamenii înțelepți știu, că trebuie să-și ascundă fericirea, după cum oățătorul își ascunde aural, când trece printr-o pădure.

Dacă bărbații însurați ar ascunde calitățile nevestelor lor, na s'ar espune să li se fure inimile.

Sunt oameni, cari au darul să le fie frig la picioarele altora, și să suferă de goul din stomacul altuia; sunt unii, cari nici nu știu ce există alții.

Nu invidiați fericirea acolora, pe cari îi vedeți îmbrăcați în haine frumoase, nu-mai ei știu ce fel le este căptușala!

numai așa ne-o putem închipui, dacă democrația maghiară va fi în stare să organizeze întreaga țărănie, muncitorime și pe toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate.

7. În fine se mai spune și aceea, că astăzi însuși Deák și Eötvös s'ar speria de politica lor conciliantă, fiindcă „de atunci s'au format acele state naționale balcanice, cari au rase înrudite pe teritoriul nostru și asupra acestora eserează putere de atragere“.

Sunt convins, că marii bărbați de stat ai renașterii maghiare au fost în curat cu această posibilitate. Dar știau bine, că pentru desarmarea năzuințelor centrifugale nu există decât un singur mijloc ade-vărat: atragerea în comunitatea democratică de interese. Dar și de altcum statul maghiar e amenințat cu mult mai rău de năzuințele formațiunii unui stat mare și puternic, decât de stăruțele din Balcani, năzuințe cu efect distrugător în curs de multe veacuri, pe cari tocmai creatorii tranșacției au știut să le precumpănească după întreaga lor greutate. E concepția unei *Austrie-Mari*, care a existat totdeauna.

Domnii șovinisti, din cari picură patriotismul, și-ar putea pune între-barea, că oare ce s'ar întâmpla, dacă într-o bună dimineață Împăratul Austriei s'ar adresa astfel naționalităților asupraite: „Maghiarii v'au confiscat toate drepturile, pe cari vi le-a garantat legea de naționalitate. Deci noi, Marea-Austrie, vă dăm autonomie deplină, și vă asigurăm dezvoltarea culturală pe întreaga linie. Fie câte o provincie slovacă, română, sârbă! Vreți să intrați între astfel de împrejurări în senatul imperial?“

Dacă noi vom continua cu ne-socotita politică naționalistă, dacă naționalitățile nu vor simți, că sunt surorile maghiarime, ci rămân și pe mai departe popoare asupraite: oare care are să fie răspunsul lor la acest glas austriac de sirenă? Existența statului, spune Renan, depinde zi de zi de la votul înalt al poporului. Nu se tem deci șovinistii maghiarizării cu forța, că acest vot al poporului poate să răstoarne odată acest stat, basat pe asuprirea de clasă și de rasă, și cu caracter feudal și acum? O politică democratică naționalistă e deci o cerință supremă, nu numai pentru înaintarea socială, ci și pentru asigurarea statului, la noi, în Ungaria!“

Din protopresbiterate.

Conferență preoțească în tractul Lupșei.

Proverbul străbun zice: Ziua bună se cunoaște de dimineată. Drept are, se înțelege însă nu cu aplicare la timp, ci cu referire la stările sufletești. Sensul ade-vărat al proverbului e, că presemnele unui eveniment se arată cu mult înainte de scirea evenimentului, întocmai cum unde la vântului asupra lanurilor întinse, ce acoș le culă, acoș le scoală dela pământ, pre-vestesc apropiata furtună.

Să nu cumva să se sparie cetitorul, că vreau să-l aduc în iritație sau neliniște, povestindu-i știe Dumnezeu de ce furtună mare, care a rimicit câmpuri, țărine; ori de esundări de ape ou care ne-a certat Dumnezeu binișor în timpul din urmă. Nu de iritație, oi de înălțare sufletească sună cronica, încă de înălțare ce numai poetica lună a lui Maiu ne poate aduce.

E vorba de adunarea sau conferența preoților tractului Lupșa, care a avut loc la 21 Maiu v. în comuna Runc din acest tract. Ea era ziua cea bună ce se vestea de dimineată pentru poporul din localitate și jur, care învălă în podoabe alese des de dimineată undula spre biserică — deși o ploaie deasă se vărsa asupra locului; — și ea era ziua bună pentru preoțimea ce se adună în conferență, fiindcă se știa înainte, că la conferență va lua parte activă și domnul Dr. Nicolae Bălan, profesor seminarial, care nu numai însușirea, idealism aduce cu sine, ci și pre-gătiri științifice, cari împrăștie multă lu-

mină printre cei ce au fericirea a sorbi cuvintele sale blânde, pline de adânc în-țeles.

Așteptările și deoparte și de alta au satisfăcut. Ziua tot bună a ramas dela început și până la sfârșit. Se poate zice și mai mult. Ziua bună este și va rămâne pentru mult timp în amintirea oamenilor din partea locului, cari și copiii lor vor povesti cele ce dânsii au văzut și auzit în ziua de 21 Maiu.

Dar să încep lucrurile dela cap. La orele 7^{1/2} s'a început serviciul divin, fun-gând ca celebranți preoți: Nistor Manciu, Constantin Giurgescu, Vasile Boșga și Eugen Muntean — în frunte cu protopresbiterul Vasile Gan. La pricează Vasile Boșga rostește predica despre însemnă-tatea zilei — cu vervă oratorică desorind soarta bisericii înainte de Constantin cel mare și făcând asemănare între goasele primilor creștini și cele ale protopărin-ților noștri de pe timpul dominațiunii calvine, resp. a catolicizmului (dinainte și după ania din 1700), ca mai bine să iasă la iveală stările de azi și mai bine să în-țelegem datorințele mari față de biserica națională ortodoxă, care e corotoșoarea și limanul de fericire în timpul haotic mo-dern pentru întreg neamul românesc.

Terminată sf. Liturgie, s'a celebrat parastas prin preoții prezenți pentru toți repositații parohiei Runc. Responsurile atât la liturgie cât și aci le-a dat corul mislor elevi de școală, bine instruit și condus de învățătorul local Iosif Panța.

Se înalță sufletul omului trudit (în-țeleg credincioșii din parohie), când putea fi martor unei solemnități, de care poate în viața sa nu mai avuse parte.

Deși comuna Runc nu e mare, ba se poate zice, că e una din cele mai mici comune, numărând ceva peste 550 suflete ou filia Lunce-largă ou tot, totuș aglomerația de popor era așa de mare, că cei mai mulți numai de pe lângă păreții dinafară au putut asculta ceremonialul, sevărgit în bi-sericuța — față de mulțime — destul de mi-ouș, dar ca interior ou atât mai drăgă-lăș. Drăgălășia, lângă alte întocmiri, o împrumută pictura expresivă, pictură ce denoată: căt de artist este poporul nostru, oare are pe la sate pictori de valoare fără a fi absolvați stie Dumnezeu ce institute de arta picturii. Da! Pictura bisericească ce ne atrage a sevărgit-o (sunt mulți ani de atunci) niște lătoi, să-i nuzeso așa, între cari și părintele local Constantin Giurgescu, cărula în tinerețe — acum are vreo 77 ani — nu mult îi lipsea, ca să de-vină unul dintre puținii pictori de valoare ce îl avem la zăgrăvitul bisericilor și pre-gătutul de icoane artistice bisericești.

Lângă popor au luat parte la slujbe mulți și dintre inteligenți. Alături de Dr. Nicolae Bălan, care ne este și deputat la sinodul arhidiecezan, sta al doilea deputat mirean al nostru, de toți stimatul și iu-bital Dr. Valer Moldovan, advocat în Turda și distins luptător național: ou cuvântul, fapta și condeul — trinitate ce foarte îl înalță în ochii noștri. Erau de față și câți-va învățători, (numele lor îmi scăpă din condeul) cum și fruntașii din vecina comună Ojolișul mare.

Protopresbiterul ține la sfârșitul pa-rastasului așa numitul „cuvânt de învăță-tură“, predat în limba și pe înțelesul po-porului în care puzcează dela scopul o-mului în lume, ia prilej a da câteva în-vățăături, menite a ridica nivelul intelectual și moral al publicului credincios.

Era ceva peste 11 ore a. m., când s'a resirat poporul din biserică. Se îndrep-tase și timpul binișor, și alături ou focul soarelui împrăștie rază și focul însuflețirii din ochii și din toată înfățișarea publicu-lui ce a participat la slujba bisericească.

A urmat o mică pauză, în care pre-oții s'au pregătit pentru obseala înor-datei munci ce-i aștepte, apoi s'a deschis conferența preoțească prin președintele ei, protopopul Vasile Gan. Conferența s'a ținut în școala din loc. Cuvântul de deschidere e cel următor, pe care îl reproduc aci după manuscrisul din care s'a cedit:

Onor. Conferență! Domnii preoți! Conferențele preoțești, cum cunoscut vă este, au primit anul trecut nouă organiza-ție — mai perfectă ca cea avută, pentrucă lângă conferența generală, mai mult ad-ministrativă, s'au introdus și așanumitele „grupări religioase“, cari urmăresc ținta de a influența mai direct poporul. Noua instrucție se pune în aplicare prin pre-zența conferenței. Nu mă îndoeso că Dum-neavoastră — cărora s'a comunicat instruc-ția la timpul său — ați făcut aprofundă-rile necesare, și deci aplicarea instrucției o veți duce-o ou îndemănare în îndeplinire.

Faptul că D-voastră cunoașteți bine instrucția, nu mă poate totuș împedeoă a vă atrage atențiunea asupra unui punct cardinal al acoleia, care — fiind vorba de existența bisericii amanitare — multă vreme va trebui să formeze program al lucră-rii noastre.

Introduc, ca să pricepeți mai bine, espunerea ou o pildă din S. scriptură: „Un om — se zice — avea doi feciori și mer-gând la cei dintâi i a zis: Fiule! mergi astăzi de lucrează via mea. Iară el rez-punzând a zis: Nu voi! Iară după aceea, părăndu-i rău, a mers. Și mergând la ce-lalalt a zis așigdarea, iară el răspunzând a zis: Eu, Doamne, voi merge; și nu a mers. Care dintru acești doi a făcut voia Tatălui?.. Cel dintâi (Mat. 21, 28-31)“. Pilda am fixat-o aci, ca să înțelegeți mai bine o altă sentință, care tot Domnul Ius a adus-o în lume zicând: Nu tot cel ce zice Doamne Doamne, va intra într-o împărăția seriurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu, carele este în ceriuri (Mat. 7, 21), și pricepându-o să vă dămăriți: de ce în împărăția lui D-zu sunt mari cei ce fac, nu cei ce zic.

Ce folos a adus tatălui din pildă vorba feciorului: Eu, Doamne, voi merge! când nu a mers, nu a lucrat via? De altă parte iarăși: a adus ceva stricăciune feciorul dintâi tatălui său, respunzându-i: Nu voi! și cându se pe urmă totuș a lu-crat via?

Fapte, fapte... nu vorbe; așa înv-țăm din pildă.

Nu e greu să înțelegeți, că pilda se refere per eminentiam la preoți. Ei sunt predicatori, și desi ei trebuie să fie în primul rând și „făptuitori“ cuvântului di-vin. Treoutul și prezentul dă destulă do-vadă, că epitetul de „părinte“ în toate timpurile numai acei preoți l-au meritat, cari au făcut oua bun pentru neam și biserică. Trăndavii au ramas neunoscuți. Cu trupul deodată li s'a înmormântat și numele.

Deschid acum instrucția nouă pentru conferențele preoțești. În pot. 10 al ei se prescriu preoților următoarele: În confe-rență se va examina mai înainte de toate, ou a împlinit fiecare preot în parohia sa unele ori mai multe îndrumări, indicate în pastorală arhierescă din 29 Iunie 1900 Nr. 7983. Pastorală chestionată în punc-tul ei 2 — reproduc — cuvântă apoi ast-fel: „Iar când va fi chemat (preotul) la în-grijirea bolnavilor, să meargă fără întâr-ziere, ba să meargă și nechemat și să im-plinească rugăciunile prescrie ou toată pietatea, să mângăie pe morbos a suporta suferințele morbului ou resignațiune și ou credință tare și ou mare speranță în îndararea bunului Dumnezeu, care singur poate tămădui boalele pe cari nu le poate vindeca știința omenească. După aceasta să întrebe pe casnicii morbosului, dacă au hrană potrivită pentru morbos, și când nu ar avea aceasta, preotul să dispună ou din bucatăria sa să se trimită oate ceva — hrană potrivită — morbosului. Urmând așa, nu numai bolnavul și familia lui vor fi recunoș-cători preotului, dar și ceilalți poporeni, îndemnându-se și ei la mângăierea și aju-torarea celui lipsit de mijloace. Când ar fi copii minoreni în familia morbosului, a-vizați la ajutorul apropielui, preotul ou soția lui să întreprindă colectă benevolă la parohienii săi cei mai bine situați, con-tribuind mai întâi dânsul ou ce va putea pentru a ajutarea pe cei nenorociți. Aceasta ar fi și pentru bolnav mare ușurare și mângăere. Dacă bolnavul ar muri și nu ar avea cele de lipsă la înmormântare, preotul să facă colectă între poporeni și pentru cele mai necesare spese la înmormântare, iar dânsul — preotul să-i facă serviciile fune-brale în dar“.

(Va urma).

Dela „Asociațiune“.

Ad Nrii 1886 și 1946/1911.

Circulară

cătră Onor. Direcțiuni ale despărțămintelor „Asociațiunii pentru literatura română și cul-tura poporului român“.

În circulara ou Nr. 1886 dela 10 De-cembrie 1911, referitoare la *Cursurile pentru analfabeți*, am fost accentuat, între altele, și următoarele:

— Pentru a răsplăti întrucâtva munsa săvârșită, comitetul central a decis să im-partă 10 premii de câte 50 coroane între acei preoți și învățători, cari, până la 1 Maiu 1912, vor dovedi prin direcțiunile despărțămintelor, că au instruit în scris și cedit mai mulți analfabeți în cursul iernii 1911/12“.

Iar în alineatul ultim al circularii se v'am adresat ou Nr. 1946 dela 25 Decem-vrie 1911, ou privire la *prelegerile poporale* din despărțăminte, am fost luat următoa-rele dispoziții:

„Cele mai bune dintre prelegeri să se înainteze comitetului central, care le va cenzura prin organele sale și le va pu-blica în revista „*Transilvania*“ sau în „*Bi-blioteca populară a Asociațiunii*“, ca prele-geri model. Cele mai bune prelegeri model din diferitele ramuri Comitetul central le va premia cu câte 50 coroane“.

Fiindcă până la data de față numai puține din Direcțiunile despărțămintelor

noastre au satisfăcut aczstor dispoziții, le rugăm cu toată insistență, pe cele în re-s-tanță, să binevoiască a prezenta comite-tului central atât rapoartele, referitoare la *cursurile pentru analfabeți*, cât și eventua-lele *prelegeri poporale model*, ce li s'ar fi prezentat spre scopul indicat.

La cererile pentru premiile puse în vedere pentru instruirea analfabeților să se arate în deosebi: 1. Cât timp au durat cursurile întocmite spre acest scop?; 2. Numele persoanelor, care au luat parte la aceste cursuri; 3. Rezultatele obținute. — Aceste împărțări să fie confirmate din partea directorului despărțământului, de care se ține comuna respectivă, și să se înainteze Biroului central al „*Asociațiunii*“ (Sibiu—Negyzeben, Str. Șagana, Nr. 6), cel mult până în 15 August n. a. o.

Reclamăm de urgență aceste rapoarte, ou atât mai mult, pentrucă despre rezul-tatul cursurilor de analfabeți avem a raporta adunării generale, și pentrucă în scopul ținerii acestora am fost distribuit, unde ni s'a cerut, circa 1000 ex. din Abe-cedarul de I. Bota.

Primiți, vă rugăm, asigurarea distin-sei noastre stime.

Sibiu, în 19 Iulie 1912.

Andrei Barseanu
prezident.

„Biblioteca populară a Asociațiunii“.

Un cuvânt cătră cetitori.

Aflându-ne la jumătatea anului 1912, credem că e bine să ne dăm sama de mer-sul *Bibliotecii noastre poporale*. Cu bucurie vestim pe iubii nostri cetitori, că în anul acesta au apărut până acum șase cărți și anume: Nr. 12. „*Ercule*“, nr. 13. „*Cum să trăim*“, nr. 14. „*Isprăvile lui Păcală*“, nr. 15. „*Comuna Viitorul*“, nr. 16. „*Creșterea po-milor*“ și nr. 17. „*Povestiri*“. Aceste cărți au și fost trimise la adresa membrilor.

Din cauze neașteptate dela noi s'a întâmpat, că unele din cărțile acestea n'au putut să ajungă totdeauna la adresa mem-brilor, iar altele au ajuns ou o întârziere oarecare.

Tipărirea și legatul cărților cer mult lucru. Se întâmplă oateodată, că nu se pot găta la timpul hotărit. Atunci întâr-zierea nu se poate încunjura, și vina nu este a noastră.

Poza încă nu răspunde pentru fie-care carte. De aceea se și întâmplă, că unele se perd. Se poate, că vor fi cufar și oameni, cari voină să cetească lucruri bune și folositoare, primesc cărțile altora; dar nu se îndură a jertfi câte 2 cor. pe an, în schimbul cărora ar primi pe oale cinstite 10 cărți și un calendar.

O altă greșală poate fi, că ni se tri-mit adrese nelămurite. Rugăm deci pe toți aceia, cari ne trimt adrese, să scrie lămurit: Numele membrilor, ocupațiunea lor, numele comunei de unde sunt, poșta ultimă și comi-tatul.

Acolo unde s'au dat comunelor nu-miri nouă, neapărat să se scrie atât nu-mele cel vechu, cât și cel nou. Întru oate se poate, e bine să se însemneză și numele despărțământului Asociațiunii, de care se ține comuna. În felul acesta se vor delătura apoi toate neorânduile.

Dintre cei zece mii de membri aju-tători, unii n'au primit la timpul sau car-tea nr. 15 „*Comuna Viitorul*“, de R. Simu, o carte ou multe și frumoase povețe per-tru țărani. Întâmplarea aceasta a neliniș-tit pe mulți. O pedesă neprevăzută de noi, venit pe neașteptate și înainte de a fi putut isprăvi ou trimiterea acestei cărți, ne-a pricinuit o întârziere de aproape 2 luni.

Acum după delăturarea acestei pe-deci ne-am grăbit a trimite cartea despre care e vorba și a celorlora, cari n'au primit-o la timp. Astfel ou sfârșitul lui Iunie cre-dem, că fiecare membru a primit pentru anul acesta câte șase cărți.

Dacă totuși s'ar mai afla membri, cari să nu fi primit toate cărțile, li rugăm să ne scrie, și noi cercetând vom îndrepta greșala.

Celelalte patru cărți sunt aproape gata și cetitorii noștri le vor primi în lunile de toamnă. Calendarul de asemenea se află în lucrare și se va trimite fiecareia la începutul lui Noemvrie.

„Asociațiunea“, ca și c mamă bună nu oruță nici o jertfă, și ou multă oste-neală și ou mari cheltueli se năzuiește să deo filor ei o hrană sufletească cât mai bună.

Urmați, iubiiților frați dela țară și din oraș, glasul ei de mamă și întrați în șiru-rile membrilor ei ajutători! Învățăturile și povețele ce vi se dau an de an în cele 10 cărți și în calendar, sunt ou mult mai prețioase ca cele 2 cor., pe cari le adu-ceți ca jertfă pe altarul „*Asociațiunii*“.

E'le vă vor deschide ochii minții, vă vor face tot mai deștepti, mai alitiori și

mai crutatori. Ele vă vor feri de multe neajunsuri și vă vor arăta calea care duce la bine.

Rugăm și de astădată pe toți preoții și învățătorii noștri, precum și pe ceilalți cărturari și binevoitori ai „Asociațiunii” să nu lase nefolosit nici un prilej și prin înscirarea de membri ajutători să răspândească Biblioteca noastră populară în toate păturile poporului nostru.

Nămăruș membrilor ajutători înscriși pentru anul acesta trece ceva peste zece mii. Un număr acesta destul de mic față de jertfele pe cari „Asociațiunea” le aduce pentru bibliotecă populară; cu mult prea mic însă față de cele peste trei milioane de Români, câți trăim în această țară. Să nădăjduim însă, că glasul de chemare al „Asociației” va fi auzit și urmat de aici înainte mai mult ca până acum.

Cele 10 cărțile de pe anul 1911, împreună cu calendarul se pot căpăta la „Biroul Asociațiunii” — Sibiu (Nagyseben), strada Șaguna nr. 6 cu prețul de 2 cor.

Administrația „Bibliotecii populare” a Asociațiunii.

Din Deva.

Adunarea cercului a despărțământului Deva la Nevoies. Expoziție de țesături și cusături țărănești. Un accident explozat în mod terribil.

Despărțământul Deva al „Asociațiunii” și-a ținut adunarea cercului în acest an în comuna Nevoies, în ziua de 14 Iulie n.

Comitetul despărțământului ajungând în comună în fața bisericii a fost întâmpinat și salutat în fruntea unui număr frumos de țărani și țărance, îmbrăcați sârbătorește, din partea preotului local Ioan Șineș, cărui i-a mulțumit pentru binevenirea directorului despărțământului, Dr. Ioan Dobre, protopop în Deva. Îndată după sosește s'a celebrat serviciul divin, cu care ocaziele de protopop a ținut o predică potrivită despre urmările rele ale alcoolismului, sfidând cu pildă vii patima aceasta înrădăcinată în poporul nostru.

După sfârșitul serviciului divin și-a luat începutul adunarea despărțământului, prin cuvântul de deschidere al dlui director Dr. Ioan Dobre, care în cuvinte a lăsat și convingătoare a dezvoltat scopul sublim al următoarei „Asociațiunii”, îndemnând numărul public, în special țărâna adunată, să se înscrie sub steagul falnic al „Asociațiunii”, pe care apoi s'a desvleșat cu demnitate și în comuna aceasta, unde comitetul despărțământului a dat de un ogor o adevărat înțelenit pe terenul acesta. Cuvântarea dlui director a fost remunerată cu vii și călduroase aprobări.

Adunarea a decurs apoi conform ordinii de zi. Secretarul despărțământului, Dr. Eugen Tatar, a dat citire raportului comitetului, din care ținem să amintim, că despărțământul Deva în anul trecut a ținut 2 adunări cercuale, dintre cari mai rodnică în rezultate a fost cea de la Sântindrea. A ținut mai multe ediții de ale comitetului, în cari s'au rezolvat afacerile curente, și în fine a aranjat prelegeri populare practice în 2 comune fruntașe ale despărțământului, în Petreni și în Hondol.

Înainte de alegerea comisiunilor pentru înscrierea de membri și cenzurarea raportului, secretarul despărțământului Dr. Eugen Tatar a ținut o prelegere practică, disertând despre: „Cum să-ți aperi dreptul”, dând sfaturi practice țărănilor cu prilej de proces, mai cu seamă referitor la cartea fonduară, testament și dreptul ereditar.

Până când comisiunile esmise au fost ocupate cu înscrierea de membri și respective cenzurarea raportului, directorul despărțământului a împărțit poporului gratuit un număr însemnat din broșurile primite de la comitetul central și de la particulari.

După finirea adunării cercuale a urmat cercetarea expoziției de cusături și țesături românești din comuna Nevoies, aranjată cu prilejul acesta din partea țărânelor din Nevoies, sub conducerea domnișoarei Valeria Șineș.

Aflându-se între obiectele espuse mai multe lucruri demne de laudă și urmat — s'a format un juriu, care din contribuiri benevole intrate de la particulari și de la Reuniunea femeilor din comitatul Hunedoara, drept încurajare și statuire de pildă a premiat următoarele țărânce: Victoria Radu pentru cusături pe cămeși și fețe de perini, Maria Anghel pentru cusături ajour în alb, Ana Radu și Maria Dinș pentru țesături de culmare, Sofia Savu pentru țesături de fund de perini, Floarea Popa pentru covor și Ana Savu pentru țesut de măsuriță.

Cu acestea actul oficial al adunării cercuale s'a sfârșit.

Trebuie să amintim și cazul, care de altmădă peste tot nici o legătură nu are

cu adunarea despărțământului, și anume, că un țăran dimineața sub decursul serviciului divin, din negrija sa, apropiindu-se de un treace, s'a nenorocit răniindu-se grav la partea stângă a obrazului. Jurnalele ungurești au exploatat în mod tendențios, ba chiar scârboș cazul acesta, grăbindu-se să-l aduce în legătură — deși fără nici o bază — cu adunarea despărțământului. Adevărul e, că respectivul e vulnerat grav, dar după spusa medicilor se va vindeca. Din foile ungurești s'a strecurat știrea aceasta falsă și în unele zestre românești. Fiindcă știrea aceasta neadevărată, rugăm folle românești, să nu grăbească a porni îndată după știrile tendențioase și fără bază ale străinilor, mai ales în chestii cari ne privesc pe noi.

Cor.

NOTAȚI.

Militare. Marile manevre din anul acesta, ce se vor ține în părțile sudice ale țării, vor fi conduse de arhiducele moștenitor Francisc Ferdinand. Manevrelor au loc din 7 până în 12 Septembrie între Ciaba, Seghedin și Timișoara. Teritoriul lor este mărginit spre nord de Chișineu, Pâncota și Lipova, spre sud de Timișoara, Chichinda mare și Paszazsentmik'oi, iar spre vest de Tisa. Se vor forma două armate adversare din corpuri de armată 4 (Budaapesta), 5 (Căsovia), 7 (Timișoara), și 12 (Sibiu). Este planuită și întrebuintarea de baloane dirigeabile și aeroplan.

Jubileul împăratului Wilhelm. Din Berlin se vestește, că s'au început pregătirile pentru serbarea jubileului de 25 ani de domnie a împăratului Wilhelm. Jubileul se va ține în 15 Iunie 1913. Se vor bate medali comemorative pentru funcționari de stat, pentru militari și pentru persoane care erau mai aproape de familia domnitoare. Capitala Berlin va organiza festivități, care vor dura mai multe zile.

Asentările. În anul acesta se vor ține asentările din comitatul Sibiiului în zilele următoare: în cercul Miercurii în 12, 13, 14 și 16 August; în al Sebeșului în 26, 27, 29 și 30 August; în cercul Cismădiei în 2, 3 și 4 Septembrie; în al Seliștei în 6 și 7 Septembrie; în al Noorihului în 9 și 10 Septembrie; în cercul Sibiiului în 12, 13 și 14 Septembrie; în orașul Sibiiu în 16, 17 și 18 Septembrie.

Naționalitățile în Austria. Din Viena se știe, că s'au terminat lucrările privitoare la recensământul din 31 Decembrie 1910, din care se vede sporul realizat de naționalitățile austriece în ultimii zece ani. Austria a avut rotund 28 milioane de cetățeni. Din aceștia sunt: 10 milioane germani, 6 și jum. milioane cehi, 5 milioane poloni, 3 și jum. milioane ruși, peste un milion de sârbo-croați, 783 de mii italieni, 275 de mii români și 10 mii de unguri.

Spesele pentru voluntariatul de un an. Ministrul de război a dat un ordin, în care statorește suma ce sunt dator să o plătească începând cu 1 Octombrie 1912 voluntarii, cari fac serviciul militar pe speșele proprii. Noua lege militară nu mai permite adevărat purtarea de uniformă separată a voluntarilor. Pe viitor voluntarii vor avea să plătească: 330 coroane pentru întreținere, 121 coroane pentru îmbrăcăminte, 16 cor. pentru echipare. 661 de aceste, la artilerie se mai plătesc 661 coroane pentru calul imprumutat. Medicii voluntari plătesc pentru locuință și întreținere 66 coroane pe un pătrar de an.

Căldura americană. Din Newyork se anunță, că din nou a dat o căldură cumplită asupra orașului. Mai multe persoane au murit de insolăție, și în deosebi e mare mortalitatea între copii.

Expoziție de anticități. S'a deschis zilele acestea în Londra o expoziție interesantă de anticități egiptene. Sunt mai ales importante, din punct de vedere al științei, câteva sarcofage din ținutul Nilului. În mijlocul unei grupe de mumii se poate vedea cadavrul uscat al unei tinere fete, care se pare a fi al unei fiice de rege. Fața ei este acoperită cu o masă de aur; împrejurul său se găsesc alte mumii, care după cum arată documentul de papirus din storiu, formează ceata de solavi și solave, omorâți la moartea fiicei de rege și înmormântați deodată cu dâna, pentru ca să aibă servitorime și în viața după moarte. S'au mai găsit lângă mumii și câteva vase, întrebuințate pentru păstrarea de bucate, cu scop ca morții la învie-rea lor în altă lume să nu sufere lipsă în ale mâncării.

Vânătorul misterios. De câteva zile pribegește prin satele bihorene un bărbat de vârstă mijlocie, îmbrăcat în haine de vânător, și redeșteaptă în credința poporului vechea poveste, că prințul moștenitor Rudolf n'a murit, ci trăiește și e osândit să rădăcească dintr'un sat în altul. Străinul misterios nu-i șarlatan, nici cerșitor, ci dimpotrivă, — cinstește pe oameni cu bani. Unui cioban din Cheteghean, unde a stat peste noapte, i-a dăruit 20 C. în aur; unui țăran i-a dat aceeași sumă, tot în aur, pentru un pșar de apș. Circulează legenda despre misteriosul vânător. Până acum toți pribegii, cari se înfățișau în chipul prințului moștenitor Rudolf, trăiau din credulitatea oamenilor; vânătorul bihorean este cel dintâi, care — dacă e adevărat — dăruiește ga'beni.

† Nicolae Ivașcu, student pe anul III. la politehnica din Budaapesta, membru și fost econom al societății „Petrul Maior”, a decedat în 11 Iulie n. c. după lungi suferințe, în etate de 22 ani. A fost înmormântat în comuna sa natală, Sarduș-mio, deplăns de părinții, colegii și amicii săi. Odihnească în pace!

Hymen. Dăoara Lavinia Slavici cu Domnul Gr. Gheorghiu Putna și-au serbat cunună Duminecă, 1/14 Iulie, ora 8 1/2 seara, în Biserica Albă, Calea Victoriei, în București.

Societatea pentru fond de teatru român. Cetea Dej, își ține adunarea generală cercuală în 28 Iulie n. la orele 4 și jumătate d. a. în comuna Reteag. La orele 7 seara se dă reprezentație teatrală de diletanți, după care va urma o petrecere de vară și cină comună.

† Iacob Macaveiu, visar gr.-cat. român în Făgăraș, a decedat în mod subit Vineri seara, în Făgăraș, în etate de 59 ani. A fost înmormântat eri, Duminecă, cu onorurile cuvenite. Odihnească în pace!

Uniforma liceului român din Brașov. Vestim pe cei interesați, că din 1. Sept. 1912 toți studenții claselor V—VIII de la liceul gr. or. român din Brașov vor fi obligați să poarte uniformă și chipia. Uniforma se va confecționa din stofă de culoare vânătă închisă și are să fie întocmai ca modelul stabilit de direcțiune. Cei ce au uniformă model vechiu, dar încă bună, o pot folosi încă un an. Uniforma obligată s'a introdus cu intenție, de a face imposibil luxul, ce adese-ori s'a constatat chiar și la elevii săraci, făcându-și costume exagerat de scumpe. Direcțiunea liceului.

† Elena Popoviciu, preoteasă văduvă în Ghimbay, a reposat Vineri seara, în frumoasa etate de 94 ani. A fost înmormântată eri Duminecă d. a. Fie-i memoria binecuvântată!

Sfârșitul unui aviator. Guvernatorul din Africa centrală franceză a depeșat, că vestitul aviator Hubert Latham a fost omorât la o vânătoare de bivoli în ținutul Congo. Latham, în arma însărcinării guvernului francez, plecase în primăvara acestui an în Africa, pentru a studia întrebuințarea mașinelor de sburat, în scopuri militare și de comunicație, în partea locului. Nenorocitul aviator a fost sfârșit de un bivol sălbatic, asupra căruia a tras un foc, dar nu l-a nimerit de moarte.

Logodnă. Domnul Dumitru Popa, candidat de preot, din Săliște și d-șoara Aurelia Muntean, L'pove, logodiți.

Aviz domnilor învățători! Prin aceasta aduc la cunoștință că manualul meu: *Geografia patriei și elemente din geografia universală* s'a prelucrat din nou după observările înaltului ministru de culte și instrucțiune publică și conform noului plan de învățământ, pentru școlile cu limba de propunere română și va apărea în curând de sub tipar. Pentru orientare și binevoitoare atențiune. Cu d'stinsă stimă: I. Dariu, dir. școl. în penziune.

Sectă nouă. În satele săsești din țara Bârsei s'a întemeiat de câțva timp o nouă confesiune. Credincioșii săi se numesc între sine evangeliști. Misionarii sectei au lucrat cu mult succes, convertind un număr considerabil de țărani săși la noua credință. Din cauza aceasta preotul Ioan Fretschke din Ghimbay a făcut arătare la ministerul de interne, și a cerut să se pornească cercetare împotriva evangeliștilor, sub titlul de „agitare” contra religiei. Ministrul a răspuns însă, că noua sectă din țara Bârsei n'a omis până acum nici o faptă contrară legilor și moralității publice, — și astfel nu poate porni cercetarea cerută...

Aur. Se știe din Petersburg, că în părțile răsăritene ale districtului Salsan, în Asia rusească, s'au descoperit câmpii întinse de aur.

Aviz. Stimabilele doamne care au primit liste pentru înscrierea membrilor și încasarea taxelor la „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei”, sunt rugate, ca în timpul cel mai scurt să binevoiască a retrimite listele — cu orice rezultat. Deve, la 18 Iulie n. 1912. Elena Pop Hosszu-Longin, prezidenta Reuniunii.

Mulțumită. În numele credincioșilor mei din Cinade aduc cea mai călduroasă mulțumită următorilor binefăcători ai noștri: D-lui paroh gr.-ort. Ioan Iosof și consoartei D-nei preotese Ana din comuna Galeș, și D-lor arendatori d'n Cinade Dumitru Ghibu și Ilie Șerbu, pentru ajutorul dat în sumă de câte 100 coroane, cu total 300 cor. în scopul înfrumusețării bisericii noastre gr.-or. din Cinade. Cinade, în 8 Iulie 1912. Crucian Mărginean, paroh gr.-ort.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii socalilor români din Sibiu” au mai dăruit: Gustav Stuchlioh, tinichigiu (pleuar), încheiând contract cu învățăcelul George Corț din Poșaga-de-sus 2 cor. 50 bani, Ilie Drăgomir, cursor consistorial 20 bani, George Hamsea, paroh (Brețcu), soția sa Maria n. Minișca și copiii lor Virginia, Viorica, Virgil, Viorel, Valeria, Valentina și Eugenia 1 cor., Samuel Conrad, turtar, încheiând contractul cu învățăcelul Pavel Căndea din Vărdv, 1 cor., V. Manteanu, socal fronzelar 30 bani și George Sășarman, pantofar, primind pe Teodor Vasias din Lăschia (com. Solnoc-Dobâșe) ca învățăcel, 60 bani.

Petrecere în Murăș-Uioara. Inteligența română din Murăș-Uioara și jur învitată la petrecerea de vară, ce o va aranja Duminecă, în 28 Iulie st. n. 1912 în pavilionul din promenada orașului (Liget). Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare 1 cor. 60 fileri, de familie 4 cor.

Apel.

Primim următoarele:

În legătură cu adunarea generală a însoțirii economice „Mugurul”, în prima jumătate a lunii August 1912 se va aranja în Ibașfalău (Elișabetopol): Un concurs de jocuri naționale bărbătești (călușer, bă-tuta, jocuri de băt și altele) la care se invită să participe trupe de dansatori din toate părțile locuite de români, unde se cultivă astfel de jocuri.

Trupele de jucători, doritoare de a participa, să se anunțe până în 1 August a. c. cancelariei avocatului Dr. Alexandra Morariu în Elișabetopol, pe lângă comunicarea jocularilor, pe cari le vor escuta, și numărul participanților.

Ca normative pentru acest concurs de jocuri servească următoarele:

1. Trupele de jucători să se prezente cu câte un vâtav în frunte și cu lăutar, ori cu fluierul lor obișnuit.

2. Trupele de jucători, cari doresc a participa, să constee din cel puțin 5, și cel mult 9 membri.

3. Jocurile sunt a se juca în formă originală, adică așa cum se obișnuiesc în comuna, de unde e înrolată ceata de jucători.

4. Este de dorit, ca membrii unei cete de jucători să fie, cât se poate, la fel îmbrăcați, în mod sârbătorește, și după portul comunei, de unde vin.

5. Se vor împărți din partea unui juriu de experți mai multe premii între cetele de jucători, ce se vor distinge. În ziua concursului toți călușerii vor avea întreținere gratuită și li se va plăti cheltuiala de tren ori trăsură.

6. „Strigăturile” să nu lipsească în decursul jocului, la comunele unde sunt obișnuite.

7. Jocurile trupelor alese se vor fotografia pentru cinematograf și se vor preda Muzeului național al „Asociațiunii”, ca să le păstreze pentru toate timpurile.

8. Cetitorii acestui apel sunt rugați a-l comunica cu vâtașii călușerii din comună, dezvoltând interes în ei față de întreprinderea noastră.

Elișabetopol, în 18 Iulie 1912.

Comitetul organizator.

Posta redacției.

Geomal. Sărăscău. Diomal. Am spus în două rânduri, că astfel de mulțumiri nu mai publicăm, fiind aceasta dorința marelui binefăcător.

Nr. 639/1912.

(189) 1—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh de venit vacant prin moartea parohului Ioan Popp din parohia de cl. III. Ozun cu filiile Beșinău, Comolău Eresztevény, Laborfalú Réty și Sântion cu Lunca se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutorului dela stat, având a da jumătate vâduvei numai până în 10 Nov. a. e.

Dela concurenți se pretinde a ști limba maghiară perfect și a cerceta filiile spre a vedea distanța.

Concurenții vor avea a se prezenta cu înscușințarea protopresbiterului în vreuna din Dumineci sau sărbători în Ozun (Uzon, unde este și stațiune de cale ferată) spre a cânta, cuvânta, celebra, înaintânduși documentele recerute în termenul prefapt subsemnatului în Bereczk, comitatul Hárómszék.

Brețcu, 4 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. al Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Szám: 1982/1912.

(202) 3—3

Pályázati hirdmény.

Szeben vármegye szászsebesi járáshoz tartozó és nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött felsőpányi községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni ohajtókat, hogy az 1883 évi I. tc. 6 §-a illetve az 1900 évi XX tc. 3 §-ában előirt képesítéseiket, valamint eddigi alkalmzatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi július hó 27-ig d. u. 4 óráig hozzám nyutsák be.

A román nyelvnek szóval és írásban való teljes bírása nélkülözhetlen feltétel képez.

A javadalmazás a következő:

1. Fizetés készpénzben a községtől 980 K.
2. Egy kert természetbeni használatra 20 Korona.

3. 7 és 1/2 öl tűzifa értéke, melyből az iroda is fűtendő 28 Kor.

4. Világosítási átalány 48 Kor.

5. Lakbér 100 Kor.

6. Fuvar és napidij átalány 240 Kor.

7. Állami kiegészítés 572 Kor.

8. A magánmunkálatok után járó szabályrendeletileg megállapított díjak. A 3 pont alatti fa természetben adatik.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Szászsebes, 1912 július 7-én.

A járási főszolgabíró:

Graef.

Nr. 8201 Plen.

(216) 3—3

CONCURS.

În secțiunea pedagogică a seminarului arhiepiscopesc sunt vacante 2 catedre de profesori anume catedra pentru studiile: Pedagogia, Didactica și Metodica, Psihologia, Istoria pedagogiei și școala practică și catedra pentru studiile: Aritmetica, Geometria, Științele naturale, Fizica, Chemia și Economia; pentru ocuparea cărora prin aceasta să publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Cererile de concurs sunt a se adresa consistoriului arhiepiscopescan provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez că sunt români greco-orientali din patrie:
2. Testimoniu de maturitate dela vreo școală medie din patrie.
3. Absolutor teologic.

4. Diploma de profesor pentru institutele pedagogice de stat, sau diplomă de profesor pentru școlile medii cu studiile principale din grupele indicate.

5. Eventuale alte documente recomandatoare.

Cererile intrate după termenul concursual nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința consistoriului arhiepiscopescan plenară ținută la 2 Iulie 1912.

Consistorul arhiepiscopescan.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Nr. 346/1912.

(146) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa I-a Vinerea, pe baza rezoluțiunii prea Venerabilului consistoriu Nr. 14,103. Bis. 1911 se scrie concurs cu termen de 60 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Venitele întregi dela jumătatea parohiei Vinerea, și anume: dela familiile din casele de sub Nr. 239 înainte până Nr. 500, eventual și mai bine.

2. Jumătate din venitele dela altariu.

3. Venitele întregi dela filia Cujir, până va deveni materă.

4. Cel puțin 600 cor. ajutor din visteria țării.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a cuvânta și celebra în sfânta biserică pe lângă ordinea stabilită în conțelegere cu protopresbiterul. Orăștie, 14 Maiu 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 412/1912.

(199) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. din Sibot, tractul Orăștiei să deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de cor. 1000 dela biserică 775 cor., restul de 225 cor. e cerut dela stat. Cvinvenalele să socotesc după 5 ani de serviciu la această școală.

2. Cvarțir în natură și 2 stângini de lemne.

3. Un 1/4 jug. grădină în natură sau relut în bani. Învățătorul ales e obligat să instrueze elevii și să cânte cu ei cântările sf. liturgii în biserică în Dumineci și sărbători.

La acest post în sensul concluziunii comitetului parohial din 27 Noemvrie 1911, să admit și vor fi preferite și candidațiile de învățătoare.

Doritorii și doritoarele de a ocupa acest post să înainteze oficiului protopresbiterial instruite cu documentele de lipsă conform regulamentului școlar și anume: Estras de botez, absolutor, diploma de învățător, învățătoare, ultimul testimoniu despre studiile pregătitoare, eventual și alte atestate de recomandație și să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 4 Iulie n. 1910.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 614/1912 prot.

(198) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școlile noastre mai jos înscrise din tractul Agnitez se anunță concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Nocrichiu**, salariu anual 1000 cor., din care 272 cor. dela biserică și popor, 60 cor. sunt prețul la 4 stângini de lemne de stejar puse la dispoziția învățătorului și 668 cor. sunt ajutor de stat, 1/4 jug de grădină; cvarțir în edificiul școlii. Cvinvenalele se vor cere dela stat. Învățătorul ales e îndatorat a conduce elevii în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei. Cunoșcătorii de muzică și cari se vor obliga a instrui și conduce corul în biserică vor fi preferiți.

2. **Hundrubechiu**, salariu anual 1000 cor. din care 261 cor. prin repartitie, 45 cor. arunc de 5% după dare, 200 cor. ajutor dela P. V. Consistor, 494 cor. ajutor dela stat pe baza documentelor alesului învățător, 1/4 jug. grădină cvarțirul în natură, eventual relut. Cvinvenalele se vor cere dela stat. Alesul învățător se îndatorează a instrui elevii de școală și tinerimea adultă în cântări bisericesti și a cânta cu ei în biserică în Dumineci și sărbători.

Concurenții la aceste posturi sunt datori, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în respectiva biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul; iar petițiile de concurs instruite cu estras de botez, atestat despre studiile premergătoare (pentru Hundrubechiu IV clase gimnaziale), absolutor de pedagogie și diplomă de învățător, eventual și alte documente recomandatoare, să le trimită la oficiul ppsesc subsemnat.

Agnita, 23 Iunie 1912.

În înțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 410/1912.

(211) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III a Potingani, se scrie concurs repetit, a 4-oră, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele cuprinsă în coala B. pentru întregirea dela stat.

Petiții au a-și așterne rugărilor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial și cu prealabila încuviințare a acestuia să se prezinte în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a cânta și cuvânta, respective celebra.

Brad, la 22 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Zandrului.

Vasile Dămian
protopresbiter.

Nr. 394/1912.

(203) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională greco-or. română din Abrud, protopresbiteratul Abrud, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar 1000 cor. în rate lunare anticipative din cassa bisericii, cvarțir în natură și relut de grădină 20 cor.

Învățătorul ales va fi dator să țină strană la utrenie, iar la sf. liturgie să cânte cu copiii fără altă remunerație.

Învățătorul care va avea ecalificația de a instrui și conduce corul bisericesc deja existent, va fi preferit și deosebit remunerat.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile de concurs instruite conform normelor din vigoare, să le trimită subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Abrud, 24 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 577/1912.

(201) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a catedrei a treia de învățător la școala noastră din Satulung „Sf. Adormire”, protopopiatul Brașovului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi publicare în „Telegraful Român”.

Învățătorul ales și întărit va avea:

1000 coroane salar fundamental plătit în rate lunare anticipative dela biserică, cvarțir în natură, 20 coroane pentru 1/4 jug de grădină; drept la cvinvenale, conform dispozițiilor regulamentului pentru organizarea învățământului în școlile populare.

Învățătorul va fi dator, fără remunerație specială, să formeze cu elevii de școală cor și să cânte Dumineca și sărbătoarea în biserică.

Doritorii au să-și înainteze rugărilor lor conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial și să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, ca să și arete destoinicia în cântări.

Brașov, în 23 Iunie 1912.

În conțelegere cu comitetul parohial oficiul protopresbiterial al tractului Brașov.

Dr. V. Saftu
protopop.

Nr. 527/1912.

(200) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a primei catedre de învățător la școala noastră confesională din comuna Rotbav, tractul protopresbiteratului Brașov, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi publicare în „Telegraful Român”.

Învățătorul ales și întărit va avea:

1000 coroane salar fundamental plătit în rate lunare anticipative dela biserică, cvarțir în natură, în casele bisericești de sub Nr. 5, 1/4 jug de grădină și drept de cvinvenale legale, plătile de asemenea din cassa bisericești.

Învățătorul va fi dator, fără remunerație specială, se instrueze tinerimea de repetiție și adultă în cântările bisericesti și populare, să formeze cor împreună cu învățătorul al doilea și să cânte Dumineca și sărbătoarea în biserică.

Doritorii au să-și înainteze rugărilor lor conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial și să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, ca să și arete destoinicia în cântări.

Brașov, în 23 Iunie 1912.

În conțelegere cu comitetul parohial oficiul protopresbiterial al tractului Brașov.

Dr. V. Saftu
protopop.

Dentist

Virgil Muntean

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhiepiscopescă, înțrarea prin strada Quer Nr. 22.

(126) 19—

Un tinăr român

absolvent din școala comercială ca începător (practicant) să caută cu imediată înțrare la un Institut de asigurare ungurească, la centrală în Budapesta. Pe lângă vorba și scrisoarea română, să recere ungar și germană.

Oferte sunt în limba română și ungară a se trimite la Redacția acestei foi.

(222) 2—2

Copii de școală

să primească pre lângă toată întreținerea pentru anul viitor școlar. Gratuit li-se dă instrucțiune în scrisoarea caligrafică, pian și ajutor la obiectele de învățământ. De a se însinua până la 15 August la Therese Keul, Sibiu, Piața mică Nr. 24.

(206) 2—3

Cărbuni de Petroșeni, Cărbuni pentru fauri, Kox de gaz

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiu,

(95) 9— biroul în edificiul sanatorului.

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agărbiciu, tr. Mediaș, unde primește în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,

pictor bisericesc.

(46) 21—

(Agărbiciu—Sz. Egerbegy.)

SALVATOR

Călcâie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 51—52

Se află pretutindenea.

Depozitul general pentru Sibiu și jur la:

Vasile Ban, Sibiu,

strada Ocnii (Burgergasse) Nr. 7 și

strada Faurului (Smidtasse) Nr. 16.

Editura și tiparul tipografiei arhiepiscopescane.